ת.ז.[redacted] אדם רז

- **ת.ז.[redacted] אדם רז– מבקש.**

- **אב״ד מזהה את המבקש.**

מבקש: אדם רז

תביעה: סא״ל ענבל [redacted]; סרן אורן [redacted]

אב״ד ממנה את אנסטסיה ק כרשמת

ח״כ עיסאווי פריג׳: שלום אדוני לא נעים לי לדבר כשגבי לנוכחים אבל.. אני נמצא כאן כתוצאה ממחקר שיהודי ישראלי ואדם ששמו אדם רז, היסטוריון, שהחליט לעשות מחקר על האמת של ההיסטוריה של מדינת ישראל ברגע מכונן ב-1956. מה שאנחנו יודעים על טבח כפר קאסם. אדם פנה לנכבדי כפר קאסם שחלקם נמצאים כאן, בראשם ח״כ אברהים צרצור, ולי כבן היישוב, ח״כ עיסאווי פריג׳, ביקש שניקח חלק לבוא לכאן ולהשמיע את דעתנו ומה אנו חושבים על כל התהליך. תודה לך אדם, אני נמצא כאן כבן למשפחה שייסדה את כפר קאסם, אני כאן מייצג את עצמי, מייצג את האם שאיבדה את בניה, בכפר קאסם, מייצג את היתומים שיושבים איתנו כאן. אם זה יוסף עיסא שאיבד את אמו ואת אביו, אם זה בן דודי אחמד פריג׳ שאיבד את אביו, אם זה ידידי חמדאללה צרצור ניצול שאיבד את אביו וכל אחד ואחד מהנוכחים כאן הוא בן ניצול לדורות הבאים. אני מייצג את החברה הערבית ואת רבים, אני מתכוון להגיד רבים כי אני יודע, מאחיי מהחברה היהודית שרוצים לדעת את האמת. מדינת ישראל שהיא גם המדינה שלי, אחרי 62 שנים, לא צריכה לפחד מהאמת. אני מייצג חברה ערבית בשלמותה. אני עומד כאן יחד עם חבריי וקרוביי וידידיי ושכניי מכפר קאסם, אני מתרגש להגיד את האמת, אני עומד מולך כחבר כנסת בן 55 ורגליי רועדות. אני מתרגש. ב-1956, בזמן שאירע הטבח, אני רוצה לתאר בפני כבודו, שעה 04:55 הגיע קבוצה של ארבעה אזרחים תושבי כפר קאסם רוכבים על אופניים, שניים נרצחו, אחד מהם היה סבי, אבא של בן דודי אחמד פריג׳, השלישי אח של סבי, שנפצע מחמוד פריג׳, והרביעי סבי, אבא של אמי, שנפצע וחיכה לרגע שיוכל לברוח משם ופתאום הגיע עדר עזים וסבא, אבא של אמי, זחל בתוך העדר, עד שהגיע למקום ביטחה בתוך היישוב, מתוך הזחילה הזו, אני הגעתי לחיים. נהייתי חבר כנסת בכנסת ישראל, ונהייתי סגן יו״ר הכנסת, נהייתי חבר בוועדת חוץ וביטחון. אני לא רוצה לפגוע בביטחון המדינה. האמת לא פוגעת בביטחון המדינה. כפר קאסם מ-56, עובדה

פרוטוקול

15.7.18

ת.ז. [redacted] אדם רז

כואבת, עד כמעט 1976, כמעט ולא יצא בחור ללמוד באקדמיה. עד לשנת 1976, עשרים שנה, חיה בטראומה ופחד ממגע זר, התכנסה בינה לבין עצמה, הרופא הראשון הגיע בתחילת שנות השמונים. אנשים פחדו והתכנסו בינם לבין עצמם. טראומה, שילמה מחיר כבד ולמרות כל מה שעברה כפר קאסם, היום אם אתה בא לבקר בכפר קאסם אתה רואה דוגמה ולמופת וחלום של חיים משותפים שמתגשם. בכפר קאסם יש יותר יהודים מערבים במהלך שעות היום, בחיי המסחר, חיי היום, אלפי מטרים מושכרים לבתי עסק יהודיים, בלב היישוב, עשרות אלפי מטרים ואין צעיר בכפר קאסם שאין לו חבר יהודי. אני בחרתי איפה שאני נמצא היום במפלגת מרץ מתוך בחירה ושכנוע שזו הדרך בכדי למנוע ימים שחורים ולמנוע את הטבח הבא. החיים המשותפים שהם דוגמה לציון בכפר קאסם מלווים בפחדים וטראומות. כפר קאסם מאז הטבח ב-56, כל שנה ב-29.10, מציינת שבוע שנקרא שבוע הזיכרון. כל ילד וכל ילדה וכל אמא וכל הורה לוקח חלק בשבוע הזה. בתי הספר כל הפעילות הלימודית והלא פורמלית בתוך בית הספר מתמקדים בימי הזיכרון, מזמינים אנשים שיספרו מה עברו, שומעים סיפורים, עושים מצגת.. הדבר הזה חלק מהאישיות של כל תושב ותושב בכפר קאסם. אנחנו יודעים על הטבח בפרטי פרטיו. יודעים מי נכנס מי יצא מתי כל אחד בא, שמענו את הסיפורים האלו מיקירינו שהלכו ואלה שעדיין נמצאים איתנו. אבל, אנחנו רוצים לדעת למה האבא של יוסף נרצח, למה האבא של מוחמד נרצח ולמה האבא של חמדאללה נרצח. זה עדיין טראומה ואנחנו מדברים וממשיכים לדבר על זה בכל הזדמנות, אני כבן למשפחה נצולה שלא מעטים מקרובי המשפחה נפצעו, חשוב לי הנושא הזה. בשנת 2016 בכנסת, במהלך שיחה עם השר יריב לוין אמר לי זה מצולם ונכתב בתקשורת, אמר לי זה שקר, לא היה טבח. כל עוד הנרטיב הזה של השר יריב לוין, שר בממשלת ישראל, אומר את זה, אנחנו מודאגים. רוצים את האמת, ומבקשים את האמת, החברה והציבור הישראלי, הוא ציבור משוסע ציבור של שבטים, ערבים יהודים מרוקאים רוסים, אנחנו צריכים את החיבור בין כל הציבור הזה. העניין הציבורי באמת הוא גורם לחיבור הציבורים האלה ביחד. חברה דמוקרטית לומדת ודנה במלחמותיה וגם ברגעים הקשים והעצובים והמביכים [illegible] בהיסטוריה שלה. אני לא היסטוריון, לא משפטן שאני צריך לדבר את הדברים מהזווית המשפטית, אני בן ליישוב, אני בן שהנושא הזה זורם בעורקיו, בדמו. בגלל זה אני פונה אליך בשמי ובכל איש ואיש במדינה. בשם האמא ובשם כל אדם דמוקרטי ואנוש, אנחנו רוצים לדעת את האמת וחשיפת המסמכים שהיו מסביב ל[illegible] הזה כולל מסמכי תפרפרת, מבצע חפרפרת, היא חשובה לנו. אני ותושבי כפר קאסם וכל תושב ערבי, אין לו שום עניין לפגוע בביטחון המדינה, הרי בשנת 2000 היו 13 בחורים שנפלו באוקטובר, ידענו מי ירה עליהם, היה משפט. אנחנו יודעים. ידועים

ת.ז. [redacted] אדם רז

איפה הוא חי. הרבה מתושבי כפר קאסם יודעים. אנחנו לא שם, אנחנו רוצים את האמת. חברה, הציבור הערבי במדינת ישראל אחרי 70 שנה נוכח נפקד. גם בקבוצות לחץ, אנחנו לא קבוצת לחץ. קח את מקרה פרשת ילדי תימן שמנוהלת בכנסת, פרשה מבוכה ויש בה כתם שחור על ההיסטוריה הישראלית, מה ראש הממשלה אמר על הפרשה הזאת? "הנושא של ילדי תימן זה פצע פעור שממשיך לדמם אצל המשפחות שאינן יודעות מה קרה לילדיהם. הם מחפשים את האמת ורוצים לדעת מה קרה ואני חושב שהגיע הזמן לדעת ולעשות כאן צדק וסדר." והוסיף ואמר "עד לרגע הזה, אינני מבין מדוע החיסיון קיים, נבדוק את זה ונטפל בזה". ראש הממשלה אמר את הדברים האלה. תרשום ילדי כפר קאסם היתומים, למה כן לתימן ולא לכפר קאסם שהם אזרחי ישראל, כי הם לא קבוצת לחץ? כי הם נוכחים נפקדים? אהוד ברק רצה להיות ראש ממשלה עמד וביקש סליחה מקליטתם של עדות המזרח. עד עכשיו לא שמענו מילת סליחה על טבח נגד אזרחי אותה מדינה. יש הבדל בין ביקור של הנשיא לבין ממשלה שתיקח אחריות. זה עוד לא קרה. לשאלת האב"ד, אנחנו קוראים לזה משפט הגרוש. לשאלת האב"ד, כל אזרח ואזרח אצלנו שואל את עצמו למה כל הפיקוד שהשתתף בטבח שדמי, דהן, מלינקי, קיבלו תפקידי מפתח מספר חודשים אחרי זה. מחיר השתיקה. אנחנו לא מחפשים אנשים, מחפשים אמת מאחורי המבצע. מדינה לא צריכה לפחד מחשיפת מסמכים. נכון שזה פוגע נכון שזה מביך את המדינה, בצדק, אבל זה לא פוגע. אתן שתי דוגמאות, אפרטהייד בדרום אפריקה, כשסיימו אותו התחילו להקים וועדות פיוס בשנות 1993-1994, שמורכבות מלבנים ושחורים, וועדות הפיוס האלו התחילו לדון ולהוציא את כל החומר שמתעד את התנהגות הלבנים מול השחורים בשנים שלפני האפרטהייד, ידעו שחלק מהפיוס זה לדעת את האמת. בלי לדעת את האמת הפיוס לא יתחיל. זה היה באפריקה. דוגמא נוספת זה הלבנים והשחורים בארצות הברית, נושא חשוב, בכדי שאני ואתה נהיה לב קרובים אחד לשני, אנחנו חייבים לדבר על הפצע המדמם אם אחרי 62 שנה אני ממשיך להסתיר את הדברים האלו, אני פוחד שיחזור על עצמו. זה מה שמפחיד אותי ורבים. ברגע שמדברים על האמת אני כאזרח אתחיל להרגיש יותר בטוח במדינתי. נכון אני מיעוט שנאבק על זכויותיו, אני יודע את זה, אבל זה מאבק אחר. זה מאבק אזרחי שאני עושה אותו ואמשיך לעשות. מאבק הקיום ממשיך לרחף, הפחד מ-56 שיחזור, קיים קיים אצל אבא, קיים אצל סבא וקיים אצל אנשים מבוגרים ביישוב. את זה אני רוצה להוריד מהמחשבה ומהראש, חשיפת המסמכים יש לה משקל רציני וחשוב בתחושה הזו. ברגע שאדע שקיבל כממסד לא פוחד מהאמת, אני מתחיל להרגיש יותר בטוח. זאת הסיבה שזה חשוב לי. כפי שאמרתי, אנחנו החיים שלנו זה היסטוריה, היסטוריה זה תהליכים. אני לא רוצה לדבר פוליטיקה, באתי כאן בשם סוגיה רגישה אחרונה.

ת.ז. [redacted] אדם רז

ההיסטוריה זה תהליכים. מה שהיה ב-56, קדם לו תהליך, היה מבצע קדש היו מלחמות.. היה תהליך. אני פוחד, אני אומר את זה כאבא, כאזרח, כתושב, כאדם, אני פוחד היום שעובר עלינו תהליך דומה. בגלל זה, אנחנו זקוקים למסמכים האלו כדי להתחיל להנחיל לתודעה הישראלית היהודית והערבית, לתודעה, היה משהו גדול בכפר קאסם. ב-56, אחרי קום המדינה. חייבים שיחלחל לתודעת הצעיר היהודי והערבי, יבין את העוצמה הזאת. אני רוצה להתייחס לנושא מערכת החינוך. ברגע שאנחנו מוציאים את האמת והאמת הזו אנחנו צריכים ללמד אותה במערכות החינוך. השר יוסי שריד, יו״ר מפלגתי היה, כשהיה שר החינוך הורה ללמד בשיעור אזרחות שעה על כפר קאסם. צר לי מאוד שסיים את תפקידו, השר שבא אחריו לא המשיך את המסלול. חשוב לנו שהילדים לפני שהם מתגייסים, חשוב שיבינו מה משמעות פקודה בלתי חוקית בעליל, ודגל שחור מתנוסס מעליה, לא רק אני צריך ללמוד את זה באקדמיה, אני צריך שזה יחלחל לי כבן אדם, כבן אנוש, ומי כמוך, אתם היהודים תדעו כמה זה חשוב לכם. לחיות בקרבת יהודים צריך להיות הכי בטוח שצריך להיות. מתוך ההומניזם והאנושיות שאמורה להיות לכם. האמת היא הדבק המחבר בין כל בני אדם באשר הם, במיוחד אם הם יריבים. אני פונה אלייך אדוני השופט, אנחנו עושים היסטוריה, שעוד צעד מקרבים בין ערבים ליהודים בתוך המדינה, חשיפת המסמכים הקשורים לדבר הזה מקרבת בינינו, לא מרחיקה אותנו. אנחנו זקוקים לצעד הזה שנהיה קרובים אחד יותר לשני, היינו כשנשארנו ונמשיך להיות כאלה. בגלל הגורל הזה בוא נעשה את זה מתוך יחסים של חיים משותפים. זה מה שאני מאמין, אני אומר את הדברים האלה כאן בבית הדין, בכל מקום ומקום אני אומו את אותם דברים, אנחנו מחפשים חיים משותפים, רוצים להיות אזרחים שווי ורוצים את האמת. אנחנו רוצים להפסיק עם התחושה של נוכחים נפקדים, אדונ בהחלטתו היום יש משקל גדול בקטע הזה. אני פונה בשם כל הנוכחים, בשם החבר הישראלית ערבים כיהודים לאשר שנדע את האמת. אז נלמד את ילדינו את האמ לא נמציא דברים.. תעזרו לנו להעביר את האמת. ברגע שאדוני יחשוף את האמת וא כל המסמכים הקשורים לחפרפרת וכל מה שהיה לפני ואחרי, אנחנו נדייק בלימוד ההיסטוריה האמיתית מה שהיה לילדים שלנו. אנחנו רוצים שילדנו ידעו וילמדו א ורק את האמת, אני חייב תשובה ליתומים שיושבים מאחורי, למה רצחו את יוס צרצור, למה רצחו את אחמד פרג׳ ואת אבויוסף עיסא. אני רואה בעצמי שליחו לשאלת האב״ד, מה שעולה מהמשפט זה איזה משאית נכנסה מי היה במשא ועדויות ניצולים ופצועים. את הדברים האלו לא היה ניתן להסתיר כי את הדבר האלה אנחנו ידענו, מפגישתנו עם הניצולים והפצועים . אנחנו רוצים את האמת. גי האמת יותר חשוב, להסתיר את המסמכים והאמת זה חלק... ההסתרה היא המ

ת.ז. [redacted] אדם רז

מה שהיה. יש עניין ציבורי ל.. לשאלת האב״ד, נכון. ארשה לעצמי להגיד שאני מאמין, למה? כל עוד אתה לא חושף בפני אחיה עם אמונתי. אני מאמין שהאמת ומה שהאמת שהייתה מאחורי הטבח בכפר קאסם הייתה יותר גדולה ממה שאנחנו יודעים. אני מאמין שהאחראים לא רק מלינקי עופר ושדמי אלה זה הרבה יותר מכך, אנחנו מאמינים שהקידום העסקי, קבלן בצה״ל, תפקידים בכירים, אני מאמין שזה היה דמי שתיקה בשביל שנותני הפקודה לא יצא לפועל. כך אני מאמין. זה היה לפני יותר מ-62 שנה. להערת האב״ד, אנחנו נמצאים במדינה דמוקרטית, דמוקרטיה צריכה להתמודד, לא רק להתגונן. צריכה להתמודד עם ההיסטוריה ועבר אפל, לכל חברה ומדינה בחברה יש היסטוריה אפלה. דמוקרטיה חזקה לא רק צריכה להתגונן אלא גם להתמודד. לשאלת האב״ד, אני רוצה לקחת את שני התסריטים, האחד כי ימצא מה שאני חושב שימצא והשני שלא, בשניהם מכנה משותף שנדע את האמת. עצם ידיעת האמת, בשבילנו וכל אזרח זה הישג. אתה בונה את התודעה של האנשים על בסיס האמת שידועה לך. בשני המקרים לא ייגרם וחס וחלילה שתגרם פגיעה לביטחון המדינה, יש כך ויש כך. כל מי שמעורב לא איתנו בחיים. המדינה הייתה בתחילת דרכה וחשבה בדרכים שחורות אפילו כשלא מקובל. בשני המקרים לא ייגרם נזק לביטחון המדינה. אנחנו נרוויח משני המקרים. ברגע שידע הציבור את האמת הציבור יתחיל תהליך של ״אשימון״, במיוחד אצל הרוב היהודי, יתחיל בתודעה של הרוב היהודי, שתהיה תודעה שעשינו טעות בכפר קאסם. דבר שהשר יריב לוין אומר שזה שקר, אני אומר לו די עם השקר שלך, נזק לא ייגרם. לא היה? נשמת שלא היה. היה? אנחנו צריכים לטפל בזה שלא יחזור. מי שחשב כך ש-56, ינסו גם היום לחשוב על אותו תהליך. האם אדוני יוכל להבטיח לי שלא יהיה עוד רגע אפל וטבח בישובים ערבים במדינה? לא יכול להבטיח. מי יכול להבטיח לי? הקרבה והחיים המשותפים בין ערבים ליהודים, לא אמירה אלא עשייה. שרואים בעיניים שנוצר תהליך של התחברות. לשאלת האב״ד, הכעס קיים. הכעס ב-56 הוא לא הכעס של היום. הכעס של 56 כעס של אמא בוכה את ילדה. כעס של כאב של משפחות שכולות. הכעס והכא היום על הסתרת האמת. הכעס קיים אבל יש הבדל בין כעס אזרחי, חוסר קבלו משאבים שווים לבין כעס קיומי, לבין כעס של פחדים. יש מאבק אזרחי לערבים כקבוצת מיעוט בדי להגיע למצב של שוויון בזכויות בתוך המדינה, תהליך שימשיך החרדה והפחד מההתפתחות והקיום שלנו בתוך המדינה עדיין קיים ולשם כך אני וכל חברי וכל הציבור הערבי זקוק לדעת את האמת. אם אני ממשיך להסתיר הטב ממשיך.

אדם רז: אני אשמח אם תתייחס לשני דברים, עד שהתחלתי לעסוק בפרשה לא ידעו, אם תוכל להגיד כמה מילים על כך שטבח כפר קאסם אירוע מכונן בתודעת הציבור

ת.ז. [redacted] אדם רז

הערבי בארץ. דבר שני, חלקו הגדול של הדיון בדלתיים סגורות ואני לא יודע מה נאמר, כשאני התחלתי להתעסק בפרשה, להפתעתי הרבה, רוב הציבור הערבי בארץ, מבחינתם זה שכפר קאסם היה חלק מתכנית גירוש ידוע לחלוטין. אשמח שתתייחס לזה שחשיפת המסמכים לא תצור מציאות חדשה, דבר שלא ידעו אף פעם שיוביל לגל כעס, אלה רק אישור.

ח״כ עיסאווי פריג': ברגע שהסתרת המסמכים תמשך, אנשים בדרך כלל ניזונים מסיפורי ניצולים, סיפורי משפחות. אני רוצה להגיד לאדוני מה אנחנו יודעים מהסיפורים, אנחנו משוכנעים. הממסד פוחד מהאמת אבל מדינה עם העוצמה של מדינת ישראל אחרי 62 שנה פוחדת מהרגעים האלו זה מוזר. ב-1956, כפר קאסם נמצאת על גבול מדינת ישראל קו 67.. בזמן שקרה הטבח הגבול המזרחי של כפר קאסם היה פתוח במתכוון. בכדי לגרום לבהלה בקרב תושבי היישוב שמנו אז 1500 איש, ויברחו. זאת התכנית. כך אנחנו יודעים. כך אנו משוכנעים. לא ידוע לנו אחרת. זה מה שהיה. ב-56, בא אחרי 48 ב-8 שנים, ב-48 היה אירוע מכונן שמו דיר יאסין, בירושלים. כפר קאסם שאנחנו לומדים את ההיסטוריה אומרים 1948 דיר יאסין, אירוע מכונן ראשון וכפר קאסם אירוע מכונן שני. היא בתודעה הערבית ישראלית, פלסטינית נמצאת כאירוע מכונן. תסתכלו דיר יאסין וכפר קאסם ומי כפר קאסם הבא. זה קיים בתודעה. אני מבקש שחשיפת האמת תעזור לי ולך ולבני ובנך לחשוב אחרת. כשאנחנו מאמינים שקיימת תוכנית גירוש או מה שקרוי מבצע חפרפרת וקוראים ומאמינים שזה קיים. אם תתגלה האמת שאכן זה קיים זה יספק שידענו את האמת, שאני מתחיל לבנות את המערך התודעתי יחד איתך, למנוע מבצע חפרפרת אחר, או עתידי. אני רוצה למנוע את הבא. כעסתי מספיק, אנשים בכו מספיק, אני רוצה לתת הגנה לילדי. אני מחפש את העתיד, אני רוצה שהעבר יהיה מנוף להבטיח עתיד לילדי. אנחנו לא רוצים רק לדעת את העבר, אבל לא רוצים לחיות אותו. עתיד טוב ועתיד מבטיח, איך אבטיח עתיד מבטיח כשהאמת לא נאמרת? העתיד תלוי ברוב שאני נמצא איתו. אני כבן מיעוט לא יכול להבטיח עתיד לילדי בלי הסכמת השולט, אני לא יכול. זאת האמת. אני לא יכול. אני יכול לחלום מה שאני רוצה אבל יש הבדל בין חלום למציאות. המציאות לא אני שולט בה, אם הרוב, הממסד ממשיך להעלים ממני את האמת אני פוחד. הוא לא רוצה לדעת את האמת בכדי שאני אחשוב, ירדים אותי, אני פוחד. בגלל זה כפר קאסם אירוע מכונן, אירוע ידוע, נלמד, אני יליד 63, נולדתי אחרי הטבח, גדלנו בטראומה הזו, אנחנו מודעים למצב. בגלל זה אנחנו מבקשים וחושבים ומבקשים שתאשרו.. אני כנציג הציבור, חבר בכנסת ישראל, אני אומר לך, אף אחד לא רוצה, לא חושב ולא חשב לפגוע בביטחון המדינה. מתוך

פרוטוקול

15.7.18

ת.ז. [redacted] אדם רז

שותפות הגורל צריכים לחתור לחיים משותפים על בסיס כבוד והמשכיות. אני לא רוצה לחזור על דברי אבל בוא נתעלה ונחשוב על האדם בתוכנו.

<u>אדם רז:</u> קטגוריית בטחון המדינה כולנו מסכימים עליה, דברים שמביכים את המדינה לא קיימת. אצל חושפי מסמכים. אנחנו יודעים שהקטגוריה הפכה להיות כסות, דברים שמביכים את המדינה. כל מדינה עושה דברים מביכים מאוד. משטרים אחרי אוכלוסיית מיעוטים, הימורים, האזנות, שחיתויות. הדבר לא מאפיין את מדינת ישראל, אני חושב שאם היו חושפים את ישראל ארגנטינה בשנות השבעים, אם היו חושפים את מלוא הקשרים בדרום אפריקה, היה מביך את המדינה ועוד הרבה דוגמאות אחרות. במשך 20 שנה כמעט, מדינת ישראל קיימה ממשל צבאי. החומר הזה, סגור. אי אפשר להגיע אליו. רק אחוזים בודדים מהחומר הארכיוני בארץ פתוח לעיון החוקרים. הבקשה לחשיפת החומר בפנייך מבהילה הרבה מאוד אנשים במערכת כיוון שאני יום יום עובד מול עובדי ארכיון נאמר לחי הדבר הבא. אם האלוף יורה לשחרר את תכנית חפרפרת שאנו יודעים שהיא מוצג בית משפט, הדבר יביא "לאדוות אדירות בכל מדיניות שחרור המסמכים". אתן דוגמא אחת, מנהלת ארכיון צה"ל, אילנה אלון, "יש לי ארגזים שקשורים למבצע חפרפרת", חומר מעטפת, אמרה החומר יחשף אם האלוף יורה לשחרר את המוצגים. ההחלטה לחשוף את המסמכי החלטה נורמטיבית שיש לה השלכות אדירות על שחרור מסמכים, סוגית הממשי הצבאי. לא עניין מקומי לא קל, הבקשה מתוחמת במקום וזמן, לכן יש.. לשאלו האב"ד, נוצר מצב שאני חושב שצריך לקחת בשיקוליו, ההחלטה שלו היא מהוו צוואר בקבוק בחשיפת הרבה מאוד חומרים אחרים. חומרים שאין להם קשר להיבו המשפטי. אני לא יכול להגיע לחומרים של נחום שדמי, אני לא יכול להגיע לחומרי שלו, למרות שהם לא קשורים למשפט, נחום היה אביו והוא התפטר מתפקידו כי גוריון הורה למנה את הלוי, השופט. זה לא היה חוקי, נחום התפטר בגלל תפקיד אני לא יכול להגיע למסמכים האלה. אני יודע איפה נמצאים אבל לי נאמר מפורש על אף שהחומר לא קשור שמחכים להחלטתך. ההחלטה שלך יש לה משמעויות הרבה יותר גדולות מפרשת חפרפרת, אני חושב שחשיפת המסמכים תלמד עוד דברים שא יודעים על חפרפרת. לפני שנה שלחתי.. מדברים על מבצע חפרפרת, בוא נראה כתוב שם. יישבו היסטוריונים ויפסוק את מסקנותיו. התשיבות, אני לא יו להתמודד עם טיעונים שלא שמעתי מהתביעה, כן הבאתי פלקט ממוזיאון כפר קאסם. כשאני מסתובב בכפר קאסם ונפגש עם ערבים בארץ, המילה חפרפרת לא מוסת מערבים אלא מהיהודים. הערבי ממוצע מדבר על מבצע חפרפרת כאילו יש ארו של מסמכים, פעם אחרונה שנפגשתי עם שדמי, לפני חודש. הוא כבר לא במיטבו שהיה לפני שנה שנתיים, סיפר שחודשים אחרי הטבח חשש קצת. אבל שדמי גר כמה

דקות מכאן. כשאמרתי לו שיש חשש, מה הוא חושב? שיפגעו בו? הוא גיחך. אפילו אמר שהייתה לו מנקה מכפר קאסם. הטיעון שיש כאן פגיעה בגופו של אדם. הן כלפי שדמי ודהאן. זה נשמע לי טיעון שמנסה להוסיף עוד משהו על הדרך. הטיעון של פגיעה בביטחון נראה מגוחך מהסיבות שאמרתי עכשיו. הערבים יודעים על מבצע חפרפרת. האם אני צריך להניח שיהיה מרד מחשיפת המסמכים שיבואו למה? לקבר בן גוריון? מה יעשו? יש ספרות בשלל שפות, הם נמכרים ומתבססים על חומרים רשמיים שנמצאים בארכיון. אפשר ללכת לארכיון המדינה ולמצוא חומרים על חפרפרת. התירו לפרסם אותם. איך אנחנו יודעים על מבצע חפרפרת.. לשאלת האב״ד, עדויות של שדמי, של תמיר שכתב את המבצע, של צבי צור, תכתובת שנעשתה. החומר בידי כבודו עוסק בהקשר ספציפי. איך אנחנו יודעים את השם חפרפרת. הערבים לא אומרים תכנית גירוש אלא חפרפרת. פורסמו חומרים. ההנחה שלי, שפרסום החומרים האלה יוסיף עוד מידע. להערת האב״ד, כן, פורסמו מסמכים רשמיים. אעביר למזכירות. צריך להגיד מה זה מסמך פורמלי, אין מסמך מצבי צור, לתמיר למלינקי שכתוב עליו פיקוד מרכז חותמת וכל זה שבו כתוב מבצע חפרפרת וכו׳ וכו׳. זה ארכיון משחרר אותם, את העדויות. עדויות בפני מצ״ח, וועדת זוהר, חלקו של החומר פתוח. עבר תהליך חשיפה רשמי. אשלח מספר מסמכים. אתן דוגמא אחת. היום כל אחד יכול להגיע לעדותו של צבי צור בוועדת זוהר, שם חושבים, פצ״ הראשון, מקיימים דיון, שואל על מבצע חפרפרת, האם בוצע לא בוצע.. הוא שוא האם מעבר לפקודות בכתב לבעל פה.. יש דיון על כך. יש לא מעט מסמכים. חומ ששוחרר והוא גלוי. חשיפת המסמכים אם אני..

ח״כ עיסאווי פריג׳: אני בקשתי מגלעד הדובר שלי, נגשנו לארכיון צה״ל להוציא א המסמכים החסויים, קיבלנו מסמכים בודדים ולא הצלחנו להוציא, הפנו אות שצריך אישור של בית הדין הצבאי.

אדם רז: לשאלת האב״ד, ארכיונים זה דבר מבולבל ומבולגן. היו הרבה אנשים שמעורבים בפרשה, פעם היו לוקחים עותקים.. היו אנשים שמעורבים בפרשה, בנות שדמי, לפעמים תמצא מכתב של צבי צור בארכיון אחר, הסיבה שלא חשפו חומרים מוועדת זוהר.. גנזך המדינה חשף חומרים של יעקב סולומון, עו״ד של שדמי. בתוך הרשימות והעדויות, ערב רב של מסמכים כן מוצא מסמכים של וועדת זוהר, לצורך בניית תיק משפטי. היסטוריון טוב, הולך ואוסף את החומרים להרכיב את התמונה. אנחנו יודעים על מבצע חפרפרת כי לאורך השנים מצאנו על זה חומר. שחרור כ.לא של החומרים יאפשר לקבוע אחת ולתמיד האם מבצע חפרפרת, אנחנו יודעים ש[illegible] את הדבר הזה, אם הולכים לארכיון צה״ל, אני חושב ס/59, תכנית סודית ביותר -

פרוטוקול

15.7.18

ת.ז. [redacted] אדם רז

מבצע חפרפרת. השלמה למבצע חפרפרת. האם מבצע חפרפרת יושם כן או לא? האם יושם חלק ותכנית הגירוש לא יושמה? אין אנשים שהשתתפו במבצע? אומרים דברים שונים לחלוטין: התפקיד שלי לפסוק מה היה שם. אני אומר עוד פעם, שחרור החלטה תוביל לשחרור חומרים נוספים וכך צריך להיות במדינה דמוקרטית. מדינת ישראל נוקטת בעניינים רבים, מדיניות קשה מאוד בשחרור מסמכים. שחרור מסמכים זה לא דבר שפוגע בביטחון אלה דבר שמביך אותה כמדינה. מדינה עושה דברים מביכים. דרך להתמודד עם כך זה שאנחנו נוכל לבוא ולכתוב מה קרה. זה לא פוגע בביטחון.

תביעה: אשיב בקצרה, אבקש רק לפני שאני נגש להתייחס לעדות ח״כ. דברים שנמסרו למבקש מארכיון צה״ל זה דברים שאנחנו לא מכירים אותם, אף אחד לא העיד עליהם: דברים שנמצאו בארכיון.. נבקש להתעלם מזה כי אף אחד לא העיד על זה. אנחנו לא מכירים את זה בכל מקרה.

לעניין עדות חבר הכנסת, הוא אמר דברים חשובים, שחשוב שישמעו בשיח הציבורי. העמדה שלנו לגבי הרלוונטיות שלהם להליך המשפטי שבו אנו עוסקים מפורטת בהודעתנו מיום 8.5.2018, אנחנו לא מוצאים צורך לחזור על הדברים המפורטים בכתב. נבקש לחזור על עמדתנו העקרונית שאין בעדות חבר הכנסת לשנות ממנה. כשבית הדין נדרש אם לחשוף או לא את החומרים, בית הדין יעשה איזון של שני אינטרסים ציבוריים שמונחים משני כפות המאזניים. מצד אחד של כפות המאזניים הצבענו במעמד צד אחד וחוות דעת מפורטות שהוגשו לבית הדין, על סיכונים לביטחון המדינה ויחסי החוץ אנחנו לא עוסקים במבוכות או בשאלות שקשורות לאמת היסטורית. אנחנו מדברים על אינטרסים ציבורים לגיטימיים בחוק. העמדה לאינטרסים הציבוריים שעלולים להיפגע העובדות מופיעות בחוות הדעת שהגשנו ודברים שנשמעו במעמד צד אחד. מהצד השני של כפות המאזניים, אכן אין חולק שיש אינטרס ציבורי שבית משפט ובית דין יידון בפומבי, נכון לגבי כל משפט. נכון לגבי משפט כפר קאסם, אבל באיזון שאנחנו מבקשים מאדוני לעשות אנחנו מבקשים להתייחס לכך שעוסקים בפרשה שפורסם עליה רבות. אלפי פרוטוקולים של דיונים ממשפט כפר קאסם הותרו לעיון הציבור. המדינה לקחה אחריות רשמית על הפרשה, האחראיים על ההרג הורשעו בשתי ערכאות וריצו עונשי מאסר. באוקטובר 2014, נשיא המדינה השתתף בטקס זיכרון להרוגים. הנושאים עליהם דיבר חבר הכנסת בעדותו, לא יימצאו מענה בחומרים במבוקשים, אין שם מענה לשאיפות שחבר הכנסת הביע לתקוות שהוא מבקש למצוא. אין מענה של ממש. לגבי ערכים שכפר קאסם.. אני לא מדבר מה יש מה אין מבחינת תוכן. החשיפה של החומרים לא תתרום להנחלת ערכים כמו-טוהר הנשק, פקודת בלתי חוקית בעליל, קירוב בין יהודים

ת.ז. [redacted] אדם רז

לערבים. אין בחומרים כדי לקדם אותם. לגבי ערכים שפרשת כפר קאסם לימדה את החברה הישראלית, מה היא פקודה בלתי חוקית בעליל, מה גבולות הציות, נושאים שמלמדים אותם גם במערכת החינוך ובית הספר לקצינים בצה״ל. אנחנו לא סבורים שבחשיפת החומרים המבוקשים יש כדי לשנות בנושא הזה. אם כן, יש שני שיקולים על כפות המאזניים. ערך פומביות הדיון ומצד שני פגיעה ביחסי המדינה ויחסי חוץ. מבחנים משפטיים כיצד יש לבצע את אותו איזון בין אותם שיקולים הוצגו בהרחבה בדיון הקודם. מבקשים לפנות לסלימני, פסק דין שני, פסק דין גלאון. מפנים לפסק דין בעניין חשיפת חומרים של דיר יאסין, מבקש להזכיר שבפרשת דיר יאסין, החליטה וועדת השרים לא לחשוף חומרים. בשתי החלטות מ-2007 ואחת מ-2016 או 2017. ההחלטות הוגשו לאדוני בדיון הקודם. בראשונה מ-2007 וועדת השרים פרטה את השיקולים והשיקולים היו מקובלים על בג״ץ, גם באותה פרשה בג״ץ ציין שהעובדה שהחומרים רבים מפרשת דיר יאסין עומדים לעיון הציבור, אפשר לקיים ולערוך מחקר היסטורי הפרשה לא עלומה, גם זה שיקול שתקע את הכף מדוע לא לחשוף עוד חומרים. לכן בשים לב לכך, בעת הזו כל חשיפה נוספת של חומרים ממשפט כפר קאסם עלולה כמפורט בחוותה דעת של הצנזורה הצבאית לפגוע בביטחון המדינה, ויחסי החוץ שלה. מנגד, לא הוצגו שיקולים מספיקים להתיר חשיפה נוספת של החומרים מעבר למה שכבר חשוף, בהתחשב במבחנים המשפטיים המקובלים בעניין זה שדורשים פחות מוודאות קרובה, עמדת התביעה הצבאית היא שאין מקום להרחיב חשיפה בעניין של חומרי משפט כפר קאסם בעת הנוכחית מעבר למה שכבר הועמד לעיון הציבור.

ח״כ עיסאווי פריג׳: רק שאלה, המציג מהפרקליטות אמר שחשיפת המסמכים לא תוסיף לפקודה בלתי חוקית בעליל וטוהר הנשק. התייחסתי לאחריות המדינה בתכניות הגירוש. האם גם חשיפת המסמכים לא תוסיף את זה? אדוני אמר חשיפת המסמכים לא תענה על הטענות שהעליתי לגבי טוהר הנשק. מה לגבי אחריות המדינה בתכנית הגירוש. האם חשיפת המסמכים לא תיתן את האור על הסוגיה הזו?

החלטה

החלטותי תינתן בנפרד.

ניתנה והודעה היום, ג׳ באב התשע״ח, 15 ביולי 2018, בפומבי ובמעמד הצדדים.

דורון פיילס, אלוף
נשיא בית הדין הצבאי
ל ע ר ע ו ר י ם